

La capital italiana va ser l'escenari, dilluns passat, 18 de febrer, d'un homenatge a un dels fills adoptius més predilectes de la ciutat: el pare Miquel Batllori, que fou catedràtic de la Pontifícia Universitat Gregoriana de Roma. Un acte celebrat cinc anys després de la seva mort.

El que no es pugui fer a Catalunya, que es faci a Roma. Aquesta constatació planava secretament –i no tant secreta– en l'ambient a l'acte d'homenatge al pare Miquel Batllori, celebrat el 18 de febrer a la sala de premsa estrangera de Roma, una seu neutra –no eclesial– de la capital italiana. Cinc anys després de la mort del gran historiador jesuïta, els catalans de Roma van voler recordar l'home que, deien, sabia “ressuscitar cadàvers”, per la capacitat de fer vius grans personatges del Renaixement i de més èpoques. El cardenal jesuïta Urbano Navarrete va presidir la taula rodona al costat de l'historiador Josep Maria Benítez, i va destacar no sols l'alçada intel·lectual de Batllori sinó sobretot la seva “actitud crítica notable”. El pare Batllori era amic del germà –també jesuïta– del cardenal Navarrete, que va voler evocar l'aspecte humà de l'historiador català.

El poeta Valentí Gómez va demanar-se en italià “què hauria pensat Batllori d'un homenatge com aquest?”, i va conjeturar que probablement Batllori hauria dit que “si era necessari es fes”. Va voler parafrasejar una frase batlloriana que podria haver estat adequada a l'avinentesa: “Ni molt ni poc, just allò que s'escau.” Al seu torn, la professora de literatura Teresa Barjau, parlant en castellà, va evocar la primera vegada que havia sentit el professor Batllori, i reconegué que havia quedat “desconcertada de tanta erudició”. Va confessar que en aquella conferència “ningú no s'havia assabentat de res”, tot i que anys després ha capít com allí va aprendre “una síntesi històrica plausible” i una “injecció d'antidogmatisme que fa avançar el coneixement”. Barjau va explicar que, de Batllori, se n'aprenia

Roma fa revivre el pare Batllori

que “els grans a priori no servien per a explicar la realitat històrica”. Quan va trobar-se de nou, vint anys després, amb el pare Batllori, en va tornar a percebre “el rigor filològic”, “l'erasmisme” i la capacitat de fer viu allò que és mort: “Semblava que ressuscités cadàvers” per la manera com “s'imposava” i “coneixia els personatges de què parlava”. Batllori

El pare Batllori i Josep Maria Benítez passejant per l'Acropoli, a Atenes, la capital de Grècia, durant un viatge que van fer plegats fa uns quants anys.

va ser un mestre també en treball d'arxiu i en mètode filològic, segons que va destacar aquesta doctora, que va recordar finalment com aquest “historiador antidogmàtic” s'inscriu en aquella “pàtria comuna de la intel·ligència” on va voler viure també Batllori.

Recordatoris des de Catalunya.

El cardenal i arquebisbe de Barcelona, Lluís Martínez Sistach, no hi va poder assistir, però es va fer present a l'acte –que va titllar “d'entranyable”– amb un missatge en què assegurava que s'hi sentia “ben present amb l'afecte i l'agraïment al pare Batllori pel seu treball històric i eclesial sòlid, generós i infatigable”.

En una adhesió escrita, el president de la Generalitat de Catalunya, José Montilla, va destacar que el pare Batllori, que va rebre la Medalla d'Or de la Generalitat de Catalunya el 1985, “és mereixedor d'aquest acte de record i homenatge” i en va subratllar la cultura: “Va esdevenir un savi, un home de cultura enciclopèdica, un pensador de ment oberta, i també un gran defensor de Catalunya, des de Roma i cap al món.”

Per una altra banda, l'ex-president de la Generalitat Jordi Pujol, en una missiva al pare Josep Maria Benítez, coorganitzador de l'acte i amic i deixeble de Batllori, va destacar-ne “la desbordant erudició” i també “la capacitat de compartir-la amb els altres”. Pujol està convençut que “tots hem après del pare Batllori”, especialment perquè “ha sabut fer-nos presents Ramon Llull, Arnau de Vilanova, la família Borja, Joan Lluís Vives, Baltasar Gracián, els jesuïtes expulsats a Itàlia, Gregori Mayans, Jaume Balmes, Ignasi Casanovas, Miquel Costa i Llobera i el cardenal Vidal i Barraquer”.

“Hi ha persones que fan quedar bé el nostre país vagin on vagin i el pare Batllori n'és una i de les més notòries”, va afegir l'ex-president Pujol referint-se a Batllori que, entre més premis, compta amb el Príncep d'Astúries (1995) i la Medalla d'Or del govern Balear (1998).

Miriam Díez
Roma